
Wegwijzer Façadepolitiek

Brochure voor (lokale) overheid en maatschappelijke instanties om façadepolitiek door salafistische organisaties te kunnen onderkennen.

Inhoudsopgave

1.	Waarom deze brochure?	3
2.	Signalen van façadepolitiek.....	5
3.	Casus: Een wit voetje halen.	6
4.	Casus: Het buurtfeest.....	7
5.	Casus: Ideologisch huiswerk.....	8
6.	Casus: Spreekbuis van álle moslims.....	9
7.	Wat kunt u doen tegen façadepolitiek?	10
8.	Meer informatie.....	11

1. Waarom deze brochure?

De afgelopen jaren is er regelmatig discussie geweest over de invloed en positie van radicale moslims in de Nederlandse samenleving. Dit was vooral het geval na verschillende media-optredens van voormannen van radicaal-islamitische organisaties. Voorbeelden hiervan zijn het incident waarbij een bekende salafistische imam de hand van voormalig minister Verdonk weigerde te schudden en een tv-interview in NOVA waar een radicale moslim niet aan een tafel wenste te zitten waar ook alcoholhoudende drank werd geschonken. Ook het streven van radicaal-islamitische organisaties naar de invoering van de islamitische wetgeving, de sharia, komt regelmatig in de media naar voren. Hoewel slechts een beperkt gedeelte van de Nederlandse moslimgemeenschap radicaal-islamitisch gedachtegoed aanhangt, zorgen dergelijke berichten soms toch voor onrust in de Nederlandse samenleving.

Radicale dawa en salafisme in het kort

Radicale, ultraorthodoxe moslims zijn veelal aanhangers van radicale dawa-bewegingen (zie kader). Kenmerkend voor deze radicale dawa-bewegingen is dat er over het algemeen geen sprake is van een directe geweldsdreiging of een acute aantasting van de democratische rechtsorde.

Radicale dawa

De AIVD schrijft in haar rapport 'Radicale dawa in verandering: de opkomst van een islamitisch neoradicalisme in Nederland (2007)' het volgende: "De radicale dawa (dawa = prediking) omvat islamitische missiebewegingen, moskeeën en/of predikers die een ultraorthodoxe en radicale boodschap uitdragen. De radicale dawa-bewegingen worden als ultraorthodox omschreven omdat zij zeer rigide zijn in hun religieuze interpretaties en alle vormen van religieuze moderniteit en hedendaagse aanpassingen van hun leer afwijzen. Het radicale van deze bewegingen is gelegen in het feit dat zij de samenleving diep ingrijpend willen hervormen en daarbij de westerse democratische rechtsorde afwijzen. (...) De radicale dawa wijst verder vanuit religieus perspectief de omringende niet-islamitische samenleving af en propageert verregaande vormen van onverdraagzaam isolationisme jegens andersdenkende moslims en niet-moslims. Dit alles zonder het gebruik van geweld te verheerlijken, ertoe op te roepen noch het te ondersteunen."

De afgelopen jaren hebben de ontwikkelingen van het islamitische radicalisme en radicale dawa-bewegingen niet stilgestaan. In Nederland is dit vooral zichtbaar in de vorm van de groei van het salafisme (zie kader). Hierbij wordt nogmaals benadrukt dat de groep salafisten in Nederland nog steeds – ondanks de groei - een zeer klein gedeelte van de totale Nederlandse moslimgemeenschap uitmaakt. De moslimgemeenschap is zeer divers en bevat een grote groep moslims die verschillende meer gematigde en liberale vormen van de islam aanhangen.

Salafisme

Aanhangers van het salafisme betwisten de gelijkheid van burgers (bijvoorbeeld van mannen en vrouwen) en wijzen de democratie af. Salafisten trachten eigen (religieus gefundeerde) wet- en regelgeving te laten prevaleren boven die van de Nederlandse overheid. Ze staan voor een vorm van isolationisme die gepaard gaat met zeer intolerante opvattingen over andersdenkenden. Onterecht werpen salafisten zich vaak op als spreekbuis namens de islamitische gemeenschap en als de enigen die de 'ware islam' verkondigen. De radicale boodschap die salafisten verspreiden kan op termijn de cohesie en solidariteit in de samenleving en de waarborging van grondrechten ondermijnen.

De ontwikkelingen worden getypeerd door vergaande professionalisering, intensieve samenwerking en aansluiting op politiek-maatschappelijke ontwikkelingen. Momenteel wordt vanuit een beperkt aantal moskeeën in Nederland de salafistische boodschap verspreid. De meest voornamelijk salafistische centra bevinden zich in Amsterdam, Den Haag, Eindhoven en Tilburg. Maar rondreizende salafistische predikers verspreiden hun radicale boodschap soms ook op andere, veelal wisselende locaties. De afgelopen jaren is daarom veel aandacht, van media, politiek en overheid,

besteed aan het salafisme in Nederland. Verschillende publicaties en activiteiten, die inzicht geven in de mogelijke risico's die het salafisme met zich meebrengt, hebben geleid tot meer kennis hierover en meer weerstand hiertegen, ook binnen de bredere moslimgemeenschap zelf.

Façadepolitiek door salafistische organisaties

In de media en op straat is vaak duidelijk zichtbaar dat men te maken heeft met salafisten. Maar salafistische organisaties beseffen ook dat zij niet altijd kunnen uitkomen voor hun daadwerkelijke ideeën. Naar buiten toe verkondigen zij daarom met enige regelmaat een gematigde en een op integratie gerichte boodschap die sterk afwijkt van de boodschap die achter gesloten deuren wordt verspreid. Hiermee proberen zij te zorgen voor positieve beeldvorming over het salafisme, maar ze vermijden hiermee vooral publieke en politieke opschudding. Deze organisaties kiezen er daarom soms bewust voor om hun boodschap naar buiten toe aan te passen en met het opwerpen van een dergelijke façade is het voor hen tevens mogelijk om aanspraak te maken op subsidies, samen te werken met maatschappelijke instanties en (lokale) overheden en in relatieve luwte hun radicale boodschap te verspreiden.

Façadepolitiek en de samenwerking met lokale overheden en maatschappelijke instanties

In het verleden blijken sommige (lokale) overheden te hebben samengewerkt met salafistische organisaties, waarvan ze niet wisten dat deze organisaties een radicaal gedachtegoed hadden. Hoewel er redenen kunnen zijn om met salafistische organisaties in dialoog te blijven, bestaat het risico dat overheden zonder het te weten bijdragen aan de verspreiding van radicaal gedachtegoed. Soms zijn salafistische organisaties en hun dawa-activiteiten niet als zodanig herkenbaar doordat ze zich van façadepolitiek bedienen.

In deze brochure wordt aan de hand van een aantal op feiten gebaseerde praktijkcasussen ingegaan op (mogelijke) façades die kunnen worden opgeworpen vanuit salafistische organisaties. Er worden tips gegeven over hoe u met dit specifieke voorbeeld zou kunnen omgaan. Hoe kunt u deze façades herkennen? Wat kunt u als (lokale) overheid of maatschappelijke instantie hiertegen doen? Met welke repressieve en preventieve maatregelen kunt u aan de slag?

2. Signalen van façadepolitiek

Voor salafisten en andere radicale moslims kan het op sommige momenten opportuun zijn om zich anders voor te doen, of een andere boodschap te verkondigen dan zij daadwerkelijk voorstaan. Zoals blijkt uit de voorbeelden in deze brochure, kent façadepolitiek een grote hoeveelheid aan mogelijke verschijningsvormen. Het is dan ook niet mogelijk om een checklist te maken waarmee kan worden vastgesteld of iemand zich bedient van façadepolitiek. Het risico bestaat immers dat enerzijds signalen worden gemist en, anderzijds, dat onrust ontstaat omdat ten onrechte tekenen van radicalisering worden vermoed. Om façadepolitiek door salafistische organisaties goed te kunnen onderkennen is het vooral van belang om informatie over een bepaalde organisatie te beoordelen op consistentie en op signalen die duiden op een salafistische achtergrond. Hierbij speelt vooral de verzameling van informatie over de betreffende organisatie een belangrijke rol. Door breed informatie en inzichten te verzamelen krijgt men een goed beeld van diegene met wie (mogelijk) zaken worden gedaan.

Voorbeelden van signalen van façadepolitiek

- *Een organisatie zegt open te zijn en niets te willen achterhouden: iedereen die de organisatie wil bezoeken wordt graag ontvangen. Men is echter alleen welkom op afspraak, en als medewerkers van de gemeente onverwacht op bezoek komen worden zij niet binnengelaten.*
- *Een organisatie zegt graag samen te werken met andere partijen in de lokale omgeving, maar van samenwerking blijkt geen sprake. De organisatie wil vooral macht en probeert andere partijen buitenspel te zetten.*
- *Een organisatie wil graag activiteiten ontplooiën, maar wil hierbij niet samenwerken met andere islamitische organisaties.*
- *In interviews laat een organisatie regelmatig blijken dat zij de democratische waarden en normen accepteert. Op een internetforum laten vertegenwoordigers van de organisatie in een 'vraag- en antwoordrubriek' dit echter niet blijken.*
- *Een organisatie wil graag subsidie van de gemeente ontvangen, maar blijkt geen of slechts summier inzicht te willen geven in de financiële situatie van de organisatie. Ook wil of kan de organisatie geen verantwoording afleggen over de ondernomen activiteiten.*
- *Een organisatie ontplooit verschillende activiteiten, maar heeft eigenlijk geen oog voor de resultaten. Het blijkt vooral te gaan om positieve reacties in de media en in de lokale omgeving ter versterking van de eigen machtspositie.*

Het bovenstaande overzicht is niet uitputtend. De casussen in deze brochure illustreren de verscheidenheid van signalen van façadepolitiek. Er is een grote hoeveelheid signalen denkbaar waar u alert op moet zijn. Het is hierbij vooral een kwestie van gezond verstand. Het gaat er vooral om dat u bij de samenwerking rekening houdt met de mogelijkheid van façadepolitiek.

3. Casus: Een wit voetje halen.

Een grote gemeente in Noord-Holland heeft een aanzienlijke allochtone gemeenschap met verschillende, vaak samenhangende, problemen. Zowel de autochtone als allochtone gemeenschap ondervinden overlast van criminele jongeren en er is soms sprake van angst en onrust vanwege radicale jongeren die zich in ultraorthodoxe kleding op straat begeven. Regelmatig komt een moskee uit de gemeente in het nieuws vanwege vermeende extremistische banden of vanwege radicale uitlatingen die gedaan zijn door moskeebezoekers. Dit leidt soms tot spanningen binnen de gemeenschap.

Hoewel de moskee vaak negatief in het nieuws komt, lijkt er ook iets positiefs te melden. De moskee blijkt met enige regelmaat extremistische bezoekers te weren, zo berichten diversen media. De moskee neemt hierover ook contact op met de wijkagent en de gemeente. "Wat moeten wij toch met dit soort jongens? Moeten deze geweigerd worden of moet er vooral toezicht op worden gehouden?" Aan beide mogelijkheden kleven uiteraard de nodige risico's, maar een duidelijk antwoord vanuit de gemeente blijft uit. De moskee stelt voor om samen met de gemeente te kijken wat zij er verder nog aan kunnen doen: "Misschien dat we samen meer bereiken".

De moskee heeft op regelmatige basis contact met de gemeente over de moskeebezoekers en de geluiden die hen bereiken over radicale en criminele jongeren. Samen met de gemeente wordt dan besproken wat de moskee hierin zou kunnen betekenen. Ook wordt bezien welke andere mogelijkheden er zijn om de jongeren weer op het rechte pad te krijgen. De moskee vraagt de gemeente om financiële ondersteuning: zij wil in samenwerking met andere maatschappelijke instanties een grote rol gaan spelen bij deradicaliseringstrajecten. De gemeente besluit om samen te gaan werken met verschillende organisaties, waaronder de betreffende moskee. De moskee heeft tenslotte dagelijks te maken met de jongens om wie het gaat.

De samenwerking tussen de gemeente en de moskee loopt voorspoedig. De moskee laat wel erg vaak doorschemeren aan de media dat zij goed samenwerkt met de gemeente en deinst niet terug voor positieve reclame. Tijdens de samenwerking komen er bij de gemeente af en toe signalen binnen dat de moskee nog steeds een ultraorthodox gedachtegoed verspreidt, dat soms zelfs radicaal te noemen is. Die signalen komen van onderzoekers en politiediensten, waaronder de Regionale Inlichtingendienst. Laatstgenoemde meldt ook aan het lokale bestuur dat er regelmatig extremistische types worden gesignaleerd die niet bezig lijken te zijn met deradicalisering. En de criminele jongeren die voorheen in de buurt van de moskee rondhingen zijn nu gekleed in ultraorthodoxe kleding. De moskee lijkt vooral gedreven te zijn om negatieve publiciteit te voorkomen. Sterker nog, de samenwerking met gemeente lijkt vooral te worden gebruikt om positieve beeldvorming te bewerkstelligen.

De gemeente kan niet goed inschatten of de organisatie oprecht is in haar bedoelingen. De gemeente vraagt daarom informatie op bij Nuansa, het Kennis- en Adviescentrum Polarisation en Radicalisering, de Vereniging van Nederlandse Gemeenten en andere kenniscentra. Op basis daarvan heeft de gemeente alle mogelijkheden onderzocht om de samenwerking met de moskee op het gebied van deradicalisering te continueren, zonder dat de verspreiding van ultraorthodox gedachtegoed in de hand wordt gewerkt. Het deradicaliseringsprogramma wordt nu verzorgd door een maatschappelijke organisatie, waarbij medewerkers van de moskee – naast anderen – alleen advies mogen inbrengen over de aanpak.

- *Blijf alert op signalen en verzamel deze. Duidt deze signalen met ondersteuning van specialisten van expertisecentra. Maakt gebruik van de kennis die reeds beschikbaar is.*
- *Maak niet direct een eind aan een goed initiatief, maar probeer het probleem te isoleren. Tracht hiermee de ondersteuning van salafisten te beperken (met betrekking tot de verspreiding van het geloof), maar vergroot door bestuurlijke tegenwerking niet het vijandbeeld waar zij graag misbruik van maken. Een op zichzelf goed initiatief kan soms worden gecontinueerd, eventueel uitgevoerd door een andere, minder radicale organisatie.*

4. Casus: Het buurtfeest.

Een middelgrote gemeente heeft een aandachtswijk waar sprake is van hoge werkloosheid, integratieproblematiek, gevoelens van onveiligheid en andere economische en maatschappelijke problemen. Ook zijn er spanningen tussen allochtone en autochtone bevolkingsgroepen in de wijk. Het is noodzakelijk dat de situatie in de buurt dringend wordt veranderd en de gemeente heeft dan ook veel plannen om een en ander te verbeteren. Het leggen van contact met buurtbewoners blijkt vaak moeilijk, soms zelfs onmogelijk, te zijn. Het is een relatief gesloten gemeenschap waar men over het algemeen weinig vertrouwen in de overheid heeft.

De gemeente is dan ook opgetogen als vanuit een van de moskeeën in de wijk het idee naar voren wordt gebracht om een buurtfeest te organiseren, waarmee autochtone en allochtone bewoners dichter bij elkaar kunnen komen. Het lijkt de organisatoren in spe een goed plan om het buurtfeest te houden tijdens het Suikerfeest, de afsluiting van de vastenperiode ramadan. "Dan kunnen niet-moslims ook kennismaken met de goede kanten van de islam, iets dat écht nodig is na alle negatieve publiciteit in de media", zo zeggen de organisatoren.

Kort daarop komt bij de gemeente een keurige brief met een subsidieverzoek binnen. Er is financiële ondersteuning nodig om het buurtfeest te kunnen realiseren. Gezien de situatie in de wijk lijkt subsidiëring van het buurtfeest een logische stap: een dergelijk initiatief moet gewoon gesteund worden. Een maand later vindt het buurtfeest plaats en er komen direct veel positieve reacties binnen. De gemeente is tevreden met het resultaat. Enkele dagen later wijst de buurtagent er op dat hem wel wat was opgevallen tijdens het buurtfeest. Tijdens een kort bezoek zag hij dat mannen en vrouwen gescheiden zaten tijdens dezelfde lezing. Ook werden er veel folders van de moskee en van de door hun georganiseerde lezingen en cursussen verspreid. "Weten jullie daar wel van?"

De beleidsmedewerker van de gemeente besluit eens te kijken naar de folders die zijn verspreid. Ze zijn veelal in het Arabisch opgesteld, maar soms staan er ook teksten in het Nederlands op. Hij besluit de namen die erop staan eens te googelen. De links die hij tegenkomt wijzen allemaal richting websites van hem bekende salafistische moskeeën.

De gemeente besluit het gesprek aan te gaan met de organisatoren: "Probeerden jullie misschien nieuwe leden te werven tijdens het buurtfeest?". Er wordt over en weer gesproken over het - in de ogen van de organisatoren - geslaagde buurtfeest en de rol van de moskee daarin, maar een duidelijk antwoord komt er niet. De medewerker van de gemeente probeert het nog eens: "Waarom zaten mannen en vrouwen gescheiden tijdens het buurtfeest?". Er komt geen duidelijk antwoord en de gemeenteambtenaar krijgt geen goed beeld van de organisatoren en hun intenties. Uiteindelijk geeft de gemeente aan dat zij het niet wenselijk acht dat de moskee met overheidsgeld tracht nieuwe bezoekers te werven door het verspreiden van folders en het verzorgen van ideologische lezingen. De gemeente legt uit dat er in Nederland sprake is van scheiding van kerk en staat en dat subsidiëring van religieuze activiteiten als zodanig niet mogelijk is. Als er volgend jaar weer een buurtfeest wordt georganiseerd dan komen medewerkers van de gemeente in ieder geval toezicht houden.

Aan het goede initiatief van een buurtfeest is een vervolg gegeven. Het feest werd een jaar later georganiseerd door een samenwerkingsverband tussen drie andere moskeeën en de lokale Oranjevereniging, gefinancierd door de gemeente.

- *Wees alert op signalen en probeer meer informatie in te winnen door de dialoog op te zoeken. Door het uitsluiten van contact kan een eventueel vijandbeeld worden versterkt waardoor salafistische organisaties aanhangers weten te mobiliseren.*
- *Probeer andere (islamitische) organisaties te betrekken bij de uitvoering van goede initiatieven. Ga uit van de diversiteit in de islamitische gemeenschap. Er zijn ook andere, meer open en democratische bewegingen actief.*

5. Casus: Ideologisch huiswerk

De lokale scholengemeenschap in een kleine gemeente heeft te maken met problematiek die herkenbaar is voor veel VMBO-instellingen: Er is sprake van veel vroegtijdige schooluitval en vele jongeren verlaten de school zonder een diploma. Er is en wordt gewerkt aan een krachtige aanpak van de schooluitval. Hierbij is ook bijzonder veel aandacht voor taal, want dit heeft een negatief effect op de algehele schoolprestaties.

De gemeente ontvangt regelmatig subsidieverzoeken van belangengroeperingen die willen helpen bij het begeleiden van schoolgaande kinderen. Hiertoe hebben zij vaak financiële middelen nodig ten behoeve van studiemateriaal, docenten en huisvesting. Als de kosten acceptabel zijn dan stemt de gemeente meestal in met het verstrekken van een subsidie. Na verloop van tijd blijkt dat de huiswerkbegeleiding van één van de organisaties plaatsvindt in een lesruimte van een als salafistisch bekend staande moskee. Ook zijn er anonieme meldingen via de politie binnengekomen die stellen dat er tijdens de huiswerklessen al-Qa'ida ideologie zou worden gepredikt.

De gemeente schrikt nogal van deze berichten en kan ze niet goed duiden. De vrouwen die de huiswerkbegeleiding organiseren zijn tenslotte bijzonder aardig. De gemeente weet niet precies wat ze nu met deze informatie moet. Ze gaat in gesprek met de politie en vraagt hen om meer informatie die duidelijk maakt waar ze nu mee te maken heeft. De politie kan die vraag niet beantwoorden. De gemeente legt de situatie voor aan Nuansa en krijgt het advies om contact op te nemen met een andere gemeente die een soortgelijke situatie heeft meegemaakt. De gemeenten hebben de situaties hierop samen in volledige openheid besproken.

Hierna gaan de gemeente en de politie samen een gesprek aan met de organisatie van de huiswerkbegeleiding. Uit de gesprekken die volgen wordt duidelijk dat er sprake is van een ongelukkige samenloop van omstandigheden. De huisvesting in de moskee is niet anders dan huisvesting: "het is goedkoop en de enige passende locatie die in de buurt beschikbaar is". Eén van de docenten zit in een vervelende privé-situatie en haar voormalige echtgenoot blijkt onwaarheden over haar te verspreiden. Over al-Qa'ida wordt tijdens de lessen nooit gesproken. De vrouwelijke leerlingen zitten gewoon naast de mannelijke leerlingen in de klas, zo blijkt tijdens een niet van te voren aangekondigd bezoek. Het studiemateriaal en enkele gesprekken met leerlingen van de huiswerkbegeleiding geven uitsluitsel: er is sprake van huiswerkbegeleiding zonder ideologische component.

- *Win informatie in bij specialisten. Ook hebben collega-gemeenten vaak waardevolle kennis opgedaan in een eerdere situatie en zij kunnen deze informatie met u delen. U kunt bij Nuansa terecht voor de namen van gemeenten met soortgelijke ervaringen*
- *De dialoog aangaan als er signalen van radicalisering zijn is vaak een betere oplossing dan te handelen op basis van geruchten. Een kort gesprek kan u vaak al veel inzicht verschaffen in de (vermeende) problematiek.*
- *Een façade wordt naar buiten toe opgeworpen, waarbij men zich bewust is van de aandacht van bijvoorbeeld de overheid of media. Ga daarom eens onverwacht op bezoek. U kunt dan zelf de reguliere situatie bekijken.*

6. Casus: Spreekbuis van álle moslims

Een grote gemeente in de Randstad heeft behoefte aan meer samenwerking met vertegenwoordigers vanuit de moslimgemeenschap om samen tegenwicht te bieden aan polarisatie en radicalisering binnen die gemeenschap. De gemeente pleit daarom voor de oprichting van een overlegorgaan, waarin verschillende moslimorganisaties zitting hebben, die als spreekbuis namens de moslims in de gemeente kan optreden. Het overlegorgaan kan meedenken en advies geven over (overheids-)beleid op het gebied van polarisatie en radicalisering, maar bijvoorbeeld ook met betrekking tot beleid om schooluitval te voorkomen of om criminaliteit onder jongeren te voorkomen.

De gemeente treedt in overleg met vertegenwoordigers van verschillende moslimgroeperingen om de oprichting van een overlegorgaan te bespreken. De belangenbehartigers juichen het initiatief van de gemeente toe. Er wordt snel vervolg aangegeven en in de weken na dit overleg beginnen de eerste contouren van het overlegorgaan zichtbaar te worden. Al snel blijkt dat verschillende partijen onenigheid hebben over de invulling van de bestuursposities binnen de nog op te richten stichting. Een van de partijen meent recht te hebben op de posities van voorzitter en penningmeester omdat zij het grootste gedeelte van de lokale moslimgemeenschap zou vertegenwoordigen.

De gemeente intervenueert en heeft gesprekken met de deelnemende moslimorganisaties. Hier wordt duidelijk dat een organisatie, die onder de moslims bekend staat als radicaalislamitisch, meer macht wil krijgen dan deze eigenlijk zou moeten toekomen op basis van hun aanhang. De moslimorganisaties voelen zich hier ongemakkelijk over, want de betreffende organisatie regelt zaken op het gebied van organisatie immers meestal goed. Toch willen zij niet dat de radicale beweging een extra zware stem in het overlegorgaan krijgt.

De gemeente wil ingrijpen, maar daarmee niet het initiatief en de goede wil van de moslimorganisaties de kop indrukken. De gemeente wil tevens niemand buiten sluiten, maar vindt oververtegenwoordiging van een radicale dawa-organisatie in het bestuur onwenselijk. Om de andere moslimorganisaties te beschermen tegen een eventuele 'machtsovername' door deze beweging stelt de gemeente voor om het overlegorgaan in de verenigingsvorm op te richten. Hierbij wordt het bestuur bij algemene vergadering gekozen en hebben alle deelnemende organisaties een stem. Alle moslimorganisaties zijn zo evenredig vertegenwoordigd in het overlegorgaan.

De samenwerking tussen het moslimoverlegorgaan en de gemeente loopt goed. Binnen het overlegorgaan zelf, maar ook op gemeentelijk niveau wordt het debat stevig gevoerd. De discussie over de rol van de radicaal-islamitische organisatie is naar de achtergrond verdwenen. Hun aanhang onder inwoners van de gemeente bleek veel kleiner te zijn dan zij deed voorkomen.

- *Sta open voor signalen vanuit de islamitische gemeenschap en laat hen weten dat u geïnteresseerd bent in informatie over moslimradicalisme. Vaak is het nog een drempel om met de overheid in contact te treden. Ga het gesprek aan met islamitische groeperingen.*
- *Zoek niet direct de confrontatie op met een radicaal-islamitische organisatie, maar probeer (ook) de weerstand vanuit meer gematigde organisaties te verhogen. Ondersteun initiatieven die gericht zijn op het bieden van tegenwicht tegen salafisme.*
- *Overweeg goed wanneer het juiste moment is om te interveniëren. Soms is de weerstand binnen de lokale gemeenschap voldoende om façadepolitiek tegen te gaan. Hiermee voorkomt u dat salafisten overheidsinterventie misbruiken als argument om feller te worden en potentiële aanhangers te motiveren.*

7. Wat kunt u doen tegen façadepolitiek?

U kunt de mogelijkheid dat radicale dawa-organisaties façadepolitiek toepassen beperken door actief informatie in te winnen over deze organisaties voordat eventuele samenwerking of ondersteuning plaatsheeft. Door alert te zijn op eventuele signalen van moslimradicalisme kunt u tijdig interveniëren. Bij samenwerking met deze organisaties kan een gemeente de volgende activiteiten ontplooiën om het eventuele gebruik van façadepolitiek zo veel mogelijk bloot te leggen:

Wees alert

Door te laten zien dat u signalen uit de omgeving serieus neemt, kunt u de weerstand tegen radicale dawa-organisaties ondersteunen. Als u handelt naar aanleiding van signalen en daarna bijvoorbeeld gesprekken aangaat met betreffende organisaties dan weten zij in ieder geval dat ze 'lastige' gesprekken kunnen verwachten.

Verzamel informatie

Voorafgaand aan de samenwerking is het verstandig om informatie te verzamelen over de betreffende organisatie. Hierbij kan worden gedacht aan informatie uit de statuten van de betreffende organisatie, mediaberichtgeving over en van de website van de organisatie. Ook kunnen mensen die regelmatig in contact staan met de betreffende organisatie het nodige vertellen, zoals welzijnswerkers, wijkagenten, maar ook de buurman of -vrouw. Probeer hierbij ook informatie te verzamelen over eerder ontplooiende activiteiten.

Ga de dialoog aan

Door het gesprek aan te gaan met een potentiële samenwerkingspartner kan men zich een beter beeld vormen van de organisatie. Ga daarom ook (onaangekondigd) langs bij de organisatie om te kijken hoe ze gevestigd zijn. Stel vragen over de activiteiten die ze ontplooiën en wat hun drijfveren zijn. Probeer hierbij ook ruimte te maken voor vragen over de positie van moslims in Nederland en bespreek ook zaken zoals radicalisme en extremisme. Hoe staat de organisatie hiertegenover, durft men hierover te praten?

Houd toezicht

Tijdens de samenwerking is het van belang dat een gemeente toezicht houdt op de activiteiten van de organisatie. Als er financiële middelen worden verstrekt, kan er verantwoording worden geëist. Hierbij kan men denken aan rapportages over de activiteiten die zijn ontplooid en bijvoorbeeld overzichten van inkomsten en bestedingen. Voorts kan een gemeente ook het heft in eigen handen nemen en zelf onverwachte controles uitvoeren en op bezoek gaan tijdens de activiteiten. Worden daadwerkelijk de activiteiten uitgevoerd zoals vooraf afgesproken? Een evaluatie van de resultaten kan inzicht geven in mogelijke façadepolitiek en de gewenstheid van de samenwerking.

Overleg met sleutelfiguren uit de gemeenschap

Neem contact op met sleutelfiguren uit de moslimgemeenschap en van andere maatschappelijke organisaties. Zij kunnen vaak veel vertellen over personen die actief zijn binnen de gemeenschap en dus mogelijk ook over de potentiële samenwerkingspartners.

Neem contact op met specialisten

Façadepolitiek is vaak moeilijk te onderkennen. Het is daarom vaak noodzakelijk om bij een vermeend geval van façadepolitiek contact op te nemen met specialisten die de informatie vaak beter kunnen duiden door hun achtergrond en ervaring. Zij kunnen u tevens advies geven over mogelijke interventies. Specialist vindt u onder meer via kennis- en adviescentrum Nuansa.

8. Meer informatie

Voor meer informatie kunt u gebruik maken van verschillende publicaties over moslimradicalisme of contact opnemen met Nuansa of een van de andere kenniscentra op dit gebied.

Nuansa

Nuansa is het Kennis- en Adviescentrum Polarisatie en Radicalisering van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties. Nuansa is er voor iedereen die vragen heeft over polarisatie en radicalisering: wijkagenten, docenten, ambtenaren, jongerenwerkers, onderzoekers, ouders en jongeren. Twijfel niet om Nuansa te raadplegen als u vragen heeft. Het is echter geen meldpunt voor radicalisering of façadepolitiek. Daarvoor wordt u doorverwezen naar de lokale politie en/of andere lokale meldpunten. De consultants van Nuansa zijn bereikbaar via 020 - 692 09 14 en vraag@nuansa.nl. Nuansa behandelt uw informatie vertrouwelijk.

Relevante websites

• Kennis- en Adviescentrum Polarisatie en Radicalisering	www.nuansa.nl
• FORUM, Instituut voor Multiculturele Ontwikkeling (infodesk Religie en Samenleving)	www.forum.nl
• Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid	www.hetccv.nl
• Kennis en Advies voor Maatschappelijke Ontwikkeling	www.movisie.nl
• Instituut voor Migratie en Etnische Studies, Universiteit van Amsterdam	www.imes.uva.nl

Relevante publicaties

- *Salafisme in Nederland. Een voorbijgaand fenomeen of een blijvende factor van belang*, Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding, 2008.
- *Radicale dawa in verandering: de opkomst van islamitisch neoradicalisme in Nederland*, Algemene Inlichtingen en Veiligheidsdienst, 2007.
- *Aanpak polarisatie en radicalisering, op weg naar een succesvolle start*, Centrum voor Criminaliteitspreventie en Veiligheid, 2007.
- *'Tools' voor gemeenten: Zelfdiagnose en samenwerken met partners*, Vereniging van Nederlandse Gemeenten, 2007.
- *Actieplan Polarisatie en Radicalisering 2007-2011*, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, 2007.
- *Strijders van eigen bodem, Radicale en democratische moslims in Nederland*, Universiteit van Amsterdam, Instituut voor Migratie en Etnische Studies, 2006.